با ایران توشه
یک قدم جلوتر
باش!

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

ایران توشه، مرجع دانلود فایل های کمک آموزشی دانش آموزان و کنکوری ها

همه چیز
برای موفقیت
تو!

- دانلود رایگان آزمون های آزمایشی قلمچی، خیلی سبز، گاج و ...
- دانلود رایگان گام به گام تمامی دروس
- دانلود رایگان نمونه سوالات امتحانی (نوبت اول و دوم) و امتحانات نهایی
- دانلود رایگان جزوه های کمک آموزشی و شب امتحانی

کافیست هر فایلی که نیاز دارید را در گوگل به این صورت جستجو کنید:

فایل مورد نیاز + ایران توشه

مثال:

دانلود گام به گام دوازدهم تجربی ایران توشه

irantooshe.ir

t.me/irantooshe

گام به گام مطالعات اجتماعی هشتم
فصل ششم

عنوان فصل: عصری تازه در تاریخ ایران

از صفحه‌ی ۶۳ تا صفحه‌ی ۷۸ کتاب

در این فایل پاسخ فعالیت‌ها، کارهای کلاسی، تمرین‌ها و پرسش‌های فصل عصری تازه در تاریخ ایران آمده است.

مباحث فصل: ورود اسلام به ایران، عصر طلایی فرهنگ و تمدن ایرانی ـ اسلامی

تهیه‌شده در ایران‌توشه، توشه‌ای برای موفقیت

irantooshe.ir

فهرست پرسش‌ها

۱ صفحه ۶۶ · فعالیت ۱ — کاربرگهٔ ۷: نمودار علت و معلول سقوط ساسانیان ... ۴

۲ صفحه ۶۷ · پرسش تصویر — مجموعهٔ تلویزیونی مختارنامه ... ۴

۳ صفحه ۶۸ · فعالیت ۲ — رفتار خلفای عباسی با ابومسلم و برمکیان ... ۵

۴ صفحه ۶۸ · فعالیت ۳ — قلمرو حکومت بنی‌عباس ۵

۵ صفحه ۶۸ · فعالیت ۴ — شباهت‌ها و تفاوت‌های امویان و عباسیان ... ۵

۶ صفحه ۷۲ · فعالیت ۱ — سلسله‌های ایرانی و رابطه با خلافت عباسی ... ۶

۷ صفحه ۷۲ · فعالیت ۲ — متن تاریخ سیستان دربارهٔ رابطهٔ صفاریان با عباسیان ... ۷

۸ صفحه ۷۳ · فعالیت ۳ — جدول سلسله‌های ایرانی ۷

۹ صفحه ۷۸ · به کار ببندیم ۱ — گردآوری مطلب دربارهٔ یک اندیشمند ایرانی مسلمان ... ۸

۱۰ صفحه ۷۸ · به کار ببندیم ۲ — اثر علمی یا هنری قرن‌های سوم تا پنجم ... ۸

ایران توشه
توشه ای برای موفقیت

۱ صفحه ۶۶ فعالیت ۱

۱ــ کاربرگهٔ شمارهٔ (۷)، نمودار علت و معلول را در کلاس انجام دهید.

با خواندن دقیق متن کتاب و اطلاعاتی که از منابع دیگر دارید، نمودار علت و معلول را کامل کنید و به‌طور خلاصه، علل سقوط ساسانیان و پیروزی اعراب مسلمان و فتح ایران را بنویسید.

معلول: امپراتوری ساسانیان سقوط کرد و اعراب مسلمان، ایران را فتح کردند.

دسته	علت‌ها
ضعف سیاسی و نظامی حکومت	مرگ خسروپرویز به‌دست پسرش و رقابت و دشمنی در دربار؛ به‌طوری که در چهار سال بیش از ده نفر بر تخت نشستند؛ شورش فرماندهان و دخالت آنان در رقابت‌های سیاسی که روحیه و توان جنگی سپاهیان را کاهش داد.
نارضایتی مردم	نظام طبقاتی، بی‌عدالتی‌ها و تبعیض‌های اجتماعی و مالیات‌های سنگین که مردم را از حکومت ناراضی کرد؛ به همین دلیل مردم حکومت را در برابر اعراب یاری نکردند.
بلاهای طبیعی و اقتصادی	طغیان دجله و فرات و شکسته‌شدن سدها که زمین‌ها و مزارع حاصل‌خیز بین‌النهرین را (که منبع درآمد مهم حکومت بود) نابود کرد؛ قحطی و شیوع طاعون و وبا.
قدرت مسلمانان	روحیه و انگیزهٔ بالاتر سپاه مسلمانان؛ جذابیت پیام اسلام که بر برابری و برادری تأکید می‌کرد؛ شکست ساسانیان در نبردهای قادسیه و نهاوند و کشته‌شدن رستم فرخزاد و ناتوانی یزدگرد در گردآوری سپاه.

۲ صفحه ۶۷ پرسش تصویر

صحنه‌ای از مجموعهٔ تلویزیونی تاریخی به نام مختارنامه؛ آیا شما این مجموعه را دیده‌اید؟

پاسخ نمونه: بله، این مجموعه را دیده‌ام. «مختارنامه» دربارهٔ قیام مختار ثقفی در کوفه به خونخواهی امام حسین و یارانش است؛ ایرانیان نیز با شور و شوق به او پیوستند. (اگر آن را ندیده‌اید، بنویسید: «نه، ندیده‌ام» و داستان قیام مختار را از متن درس بخوانید.)

این فایل توسط سایت ایران‌توشه تهیه شده است.

irantooshe.ir

۳ صفحه ۶۸ فعالیت ۲

۲ــ هم‌فکری کنید و بگویید چرا خلفای عباسی آن‌گونه با ابومسلم و برمکیان، رفتار کردند؟

ابومسلم و خاندان برمکیان در رسیدن عباسیان به خلافت و اداره و گسترش حکومت آنان نقش بسیار مهمی داشتند و قدرت و نفوذ فراوانی به دست آورده بودند. خلفا از این قدرت و محبوبیت می‌ترسیدند و بیم داشتند که روزی آنان رقیب یا خطری برای حکومتشان شوند. از سوی دیگر، حکومت عباسیان مانند امویان بر ظلم و قدرت‌طلبی استوار بود و خلفا به وفاداری و حق‌شناسی نسبت به کسانی که به آنان خدمت کرده بودند پایبند نبودند؛ بنابراین آنان را برکنار کردند و کشتند.

۴ صفحه ۶۸ فعالیت ۳

۳ــ روی نقشه، به قلمرو حکومت بنی‌عباس دقت کنید و بگویید شامل کدام سرزمین‌ها بوده است. دور شهری که مرکز خلافت بنی‌عباس بوده، خط بکشید.

قلمرو بنی‌عباس سرزمین‌های وسیعی از آسیا و افریقا را دربر می‌گرفت، از جمله: ایران (خراسان، طبرستان، آذربایجان و...)، عراق، سوریه (شام)، شبه‌جزیرهٔ عربستان، مصر و بخش‌هایی از شمال افریقا و نیز بخش‌هایی از آسیای میانه، افغانستان و پاکستان امروزی و قفقاز.

مرکز خلافت: شهر **بغداد** (که منصور، خلیفهٔ دوم عباسی بنا کرد) است و باید دور آن خط کشید.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

این فایل توسط سایت ایران‌توشه تهیه شده است.
irantooshe.ir

۵ صفحه ۶۸ فعالیت ۴

۴ــ الف) به نظر شما شباهت‌های عمدهٔ حکومت امویان و حکومت عباسیان چه بود؟
ب) تفاوت آنها در برخورد با ایرانیان چه بوده است؟

الف) شباهت‌ها:

- هر دو حکومت بر پایهٔ ظلم و ستم بنا شده بود و چندان به دستورات دینی پایبند نبودند.
- هر دو امامان شیعه را آزار دادند، به زندان انداختند یا به شهادت رساندند و شیعیان را اذیت کردند.
- خلفای هر دو سلسله در کاخ‌ها به خوش‌گذرانی و زندگی اشرافی می‌پرداختند.

- در هر دو، خلافت به‌صورت موروثی در یک خاندان بود و بر مردم تحمیل می‌شد.

ب) تفاوت در برخورد با ایرانیان: امویان به قوم و نسب عرب فخرفروشی می‌کردند، ایرانیان و سایر غیرعرب‌ها را تحقیر و توهین می‌کردند و اجازه نمی‌دادند آنان مقام‌های مهم مانند حکومت ولایات یا فرماندهی سپاه را بر عهده بگیرند. اما خلفای عباسی برخلاف امویان از ایرانیان در سمت‌های مهمی چون وزارت، فرماندهی سپاه و حکومت شهرها استفاده می‌کردند (هرچند بسیاری از این ایرانیان سرنوشت تلخی داشتند).

۶ صفحه ۷۲ **فعالیت ۱**

۱ــ با توجه به متن درس، آیا سلسله‌های ایرانی از نظر رابطه با خلافت عباسی و چگونگی به قدرت رسیدن، مانند هم بودند؟ مثال بزنید.

نه، مانند هم نبودند و چهار حالت مختلف داشتند:

سلسله	چگونگی به قدرت رسیدن	رابطه با خلافت عباسی
طاهریان	با فرمان مأمون خلیفهٔ عباسی؛ طاهر ذوالیمینین به حکومت خراسان منصوب شد.	دوستانه؛ ظاهراً اظهار وفاداری می‌کردند اما در امور داخلی مستقل بودند.
سامانیان	با تأیید خلیفهٔ عباسی؛ امیراسماعیل سامانی به حکومت رسید.	دوستانه؛ اظهار وفاداری و فرمان‌برداری اما استقلال در اداره قلمرو.
صفاریان	بدون اجازه و فرمان خلیفه؛ یعقوب لیث با پشتیبانی مردم سیستان و گروه عیاران به قدرت رسید.	خصمانه؛ یعقوب طاهریان را برانداخت و به عراق لشکر کشید و قصد تصرف بغداد را داشت، اما از سپاه خلیفه شکست خورد.
علویان طبرستان	بدون اجازهٔ خلیفه؛ مردم طبرستان حسن‌بن‌زید را به رهبری برگزیدند.	دشمنی؛ چون پیرو مذهب شیعه بودند و حکومت عباسیان را به رسمیت نمی‌شناختند.
آل‌بویه	بدون اجازه و فرمان خلیفه؛ پسران بویه والیات مرکزی و جنوبی ایران را گرفتند.	بغداد را تصرف کردند و خلفا را تحت نفوذ و سلطهٔ خود گرفتند.

ایران توشه
توشه‌ای برای موفقیت

۷ صفحه ۷۲ فعالیت ۲

۲ــ متنی را که از کتاب تاریخ سیستان انتخاب شده بخوانید. از این متن به چه نکاتی دربارهٔ رابطهٔ صفاریان با خلافت عباسی پی می‌برید؟

در این متن آمده است که یعقوب لیث گفت دولت عباسیان بسیار نیرنگ‌باز است و با ابوسلمه، ابومسلم، فضل سهل و برمکیان، با اینکه به عباسیان خدمت و نیکی بسیار کرده بودند، چنین رفتاری کردند؛ مبادا به آنان اعتماد کنی. از این متن می‌فهمیم که:

- رابطهٔ صفاریان با خلافت عباسی دوستانه نبود و دشمنی و بی‌اعتمادی میان آنان وجود داشت.
- یعقوب لیث خلفای عباسی را فریبکار و بی‌وفا می‌دانست و به آنان اعتماد نداشت، چون با کسانی که به آنان خدمت کرده بودند بدرفتاری و آنان را نابود کرده بودند.
- صفاریان از خلفا فرمان نمی‌بردند و به همین علت مستقل شدند و حتی علیه خلافت جنگیدند.

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۸ صفحه ۷۳ فعالیت ۳

۳ــ با توجه به نمودار خط زمان در صفحهٔ ۷۰ و نقشه‌های صفحهٔ ۷۱ و ۷۲، جدول زیر را کامل کنید.
(ستون‌های «نام سلسله، دورهٔ حکومت، مؤسس، پایتخت، قلمرو و اقدامات مهم»؛ ستون «اقدامات مهم» در خود کتاب نوشته شده است.)

نام سلسله	دورهٔ حکومت	مؤسس	پایتخت	قلمرو
طاهریان	قرن ۳ ق	طاهر ذوالیمینین	نیشابور	خراسان، سیستان و طبرستان
صفاریان	قرن ۳ و ۴ ق	یعقوب لیث صفاری	زرنج (در سیستان)	سیستان و بخش‌هایی از خراسان، کرمان، فارس و خوزستان
علویان طبرستان	قرن ۳ و ۴ ق	حسن‌بن‌زید	آمل	طبرستان (مازندران و بخش‌هایی از گیلان و گرگان)
سامانیان	قرن ۳ و ۴ ق	امیراسماعیل سامانی	بخارا	خراسان و ماوراءالنهر و بخش‌هایی از شمال و مرکز ایران و سیستان
آل‌بویه	قرن ۴ و ۵ ق (۳۲۲ تا ۴۴۷ ق)	پسران بویه (علی، حسن و احمد)	شیراز (و ری و بغداد)	مرکز و جنوب ایران و عراق (از جمله بغداد)

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

۹ صفحه ۷۸ به کار ببندیم ۱

یکی از دو فعالیت زیر را انتخاب کنید و انجام دهید.

۱ــ به‌طور گروهی با مراجعه به منابع مختلف از جمله دانشنامهٔ دربارهٔ یکی از اندیشمندان ایرانی مسلمان که در این درس نام‌برده شده، مطالبی گردآوری کنید و به کلاس بیاورید.

نمونه: ابوعلی سینا (ابن‌سینا)

- در حدود سال ۳۷۰ هجری قمری در افشنه، نزدیک بخارا، به دنیا آمد و در شهر همدان درگذشت (۴۲۸ ق).
- در کودکی قرآن و ادبیات و سپس منطق، ریاضی و پزشکی را آموخت و در جوانی پزشکی مشهور شد.
- او فیلسوف و پزشک بزرگ ایرانی بود. مهم‌ترین آثارش: «شفا» و «دانشنامهٔ علایی» (در فلسفه) و «قانون در طب» (در پزشکی)؛ کتاب قانون قرن‌ها در دانشگاه‌های اروپا و آسیا تدریس می‌شد.
- او در دوران طلایی فرهنگ و تمدن ایرانی ــ اسلامی زندگی می‌کرد و نمونه‌ای از نقش ایرانیان مسلمان در گسترش علم و دانش است.

۱۰ صفحه ۷۸ به کار ببندیم ۲

۲ــ تصویری از یک اثر علمی یا هنری مربوط به قرن‌های سوم تا پنجم هجری پیدا کنید و به کلاس بیاورید.

پاسخ نمونه: **ظرف سفالی نیشابور (دورهٔ سامانیان)** که در موزهٔ ملی ایران نگهداری می‌شود. نیشابور در عصر سامانیان از مراکز بزرگ سفالگری بود. سفالگران آن، سفال مرغوب می‌ساختند و آن را با نقش‌های زیبای تصویری یا کتیبه‌ای (نوشته‌ای) تزیین می‌کردند. روی یکی از کاسه‌های معروف آن نوشته شده: «التدبیر قبل العمل یؤمنک من الندم» یعنی «تدبیر و برنامه‌ریزی پیش از کار، تو را از پشیمانی در امان می‌دارد.»

نمونه‌های دیگر: آرامگاه امیراسماعیل سامانی در بخارا، گنبد قابوس‌وشمگیر در گرگان و مسجد جامع فهرج یزد (معماری)، کتاب «مسالک و ممالک» اصطخری (جغرافیا).

این جواب ممکن است دقیق نباشد.

این فایل توسط سایت ایران‌توشه تهیه شده است.

irantooshe.ir